

ARKTISK INSTITUT / Ledelsesberetning 1997

Arktisk Institut har som en privat institution til formål at være informationscenter for arktiske forhold med særlig henblik på Grønland, at virke for at fremme studiet af og udbrede kendskabet til arktiske egne og deres folk, samt at formidle forbindelsen mellem Danmark, Grønland og udlandet på alle områder, der har tilknytning til arktiske forhold. Arktisk Institut har bofællesskab med Dansk Polarcenter og arbejder i henhold til en samarbejdsaftale af 31. oktober 1991 med ændringer 1. marts 1996. Samarbejdet har virket tilfredsstillende, men den generelle mangel på lokaler i DPC medfører stadig utilstrækkelige arbejdsforhold og arbejdsbetingelser, især for forskere, der skal skaffes plads til ved siden af det faste personale. Endvidere er der stadig problemer med at fastlægge visse arbejdsdelinger i henhold til samarbejdsaftalen.

Administrative forhold

Arktisk Institut har i 1997 været ledet af følgende bestyrelse:

Kæmner C.C. Resting - Jeppesen, formand
Geolog Minik Rosing, næstformand
Viceadmiral Sven Thostrup
Landsdommer Henning Brøndsted
Sekretariatsleder Helge Schultz-Lorentzen
Forbindelsesofficer Jørgen Taagholt
Direktør John Jensen
Seniorgeolog Naja Mikkelsen
Landsstyremedlem Marianne Jensen
Stabslæge Leif Vanggaard

Bestyrelsen har holdt møde 10 juni 1997.

Instituttet daglige drift har været varetaget af:

Jens Fabricius, direktør
Leif Vanggaard (videnskabelig rådgiver) Har i den forløbne periode været på forskningsrejse til Canada for at gennemføre fysiologiske forsøg vedrørende menneskets temperaturregulering.
Frode Knudsen (arkivet)
Henriette Berg (fotoarkivet til 30. september 1997), afløst af fotoarkivar / konserveringsteknikker Anna Jørgensen fra 14. oktober.
Hans Ebbesen (fotoarkivet)
Jens Møller Jensen (kortsamlingen)
Sonja Jakobsen (bibliotek og bogregistrering)

løvrigt har følgende arbejdet ved instituttet:

Redaktør Ole Ventegodt (udgivelse om Danmark-Ekspeditionen); cand. theol H. Wilhjelm (grønlandsk kirkehistorie); forlagsredaktør Mogens Rud (udgivelse om Alfred Wegener); Lektor Stig Bjørnum Gørgen (Brønlunds dagbog fra Den litterære Grønlands Ekspedition); Journalist Janni Adreassen (Eigil Knuth biografi).

Udgivelser

Arktisk Institut har i samarbejde med Nanortalik Kommune udgivet en fotobog:

NANORTALIK 1797 - 1997 (231 sider). Bogen er i samme format som de tidligere

lokalbøger.

Tilsvarende lokalbog UPERNAVIK (223 sider) er udgivet i samarbejde med Upernavik Kommune.

I forbindelse med Gitz-Johansen-udstillingen er udgivet FRA DET STORE KILDEVÆLD (48 sider). Gennemillustreret bog med G-J's billeder.

Ole Ventegodts bog om Danmark-Ekspeditionen DEN SIDSTE BRIK, udgivet af Gyldendal, men i samarbejde med Arktisk Institut.

Udstillinger

Billedserien om Danmark-Ekspeditionen har været udstillet i Helsingør samt i forbindelse med reception for Ole Ventegodts bog om Danmark-Ekspeditionen: DEN SIDSTE BRIK.

Til Danmarks Meteorologiske Instituts jubilæumsudstilling i Rundetårn var udlånt arkivalier og Harald Moltke maleri.

Der er indledt samarbejde med Gilleleje og Ringkøbing museer om udstilling vedrørende Danmark-Ekspeditionen. Disse udstillinger vil fokusere på ekspeditionens videnskabelige resultater samt rumme en række ikke tidligere udstillede effekter og arkivalier.

Permanent er genstande og billeder fra Arktisk Instituts arkiver anvendt ved udsmykning af Dansk Polar Center.

Foredragsvirksomhed

Instituttets medarbejdere har i årets løb holdt en række foredrag om grønlandske og arktiske emner. Jens Fabricius således i Det Grønlandske Selskabs seniorklub, Grønlænderhusene i Odense, Århus og Aalborg om Narssarssuak og Iscentralen. Leif Vanggaard i Winnipeg, Canada og efter invitation i Montana, USA om menneskets fysiologiske tilpasning til det arktiske miljø, beklædning og overlevelse. I forbindelse med Summit konferencen i Søndre Strømfjord om udvælgelse af personel til tjeneste på isolerede stationer. Forelæsninger på Københavns Universitet om menneskets temperaturregulering.

Konsulentvirksomhed

Instituttet har ydet rådgivning og vejledning til private og offentlige myndigheder om medicinske forhold i forbindelse med afvikling af ekspeditioner m.v.

Driften

I perioden har instituttets hverdag været præget af besvarelser fra ind- og udland på forespørgsler i relation til instituttets samlinger. Instituttet har også i år modtaget en række arkivalier, fotosamlinger og bøger. Arbejdet med den fortsatte registrering af nytålgåede samlinger samt opdatering af samlingerne, ikke mindst fotosamlingen er fortsat, omend hæmmet af mangel på arbejdskraft.

Instituttets virke har været støttet af følgende fonde:

Kraemers Grønlandsfond med 40.000 Kr. til fortsat billedrenovering.

Til gennemførelse af Gitz-Johansen udstilling i anledning af malerens 100 års

dag: Augustinus Fonden med 20.000 Kr.

Nuna Fonden med 25.000 Kr.

Tuborgfonden med 10.000 Kr.

Velux Fonden af 1981 med 10.000 Kr.

Hjemmestyrets Kulturfond med 5.000 Kr.

Dansk-Grønlandsk Kulturfond med 3.000 Kr.

K.Gad Andresen og Hustrus Familjefond med 20.000 Kr.

Aase og Jørgen Miinters Fond med 20.000 Kr.

Arkiv og Bibliotek

Til arkivet er der også i år indgået værdifuldt materiale af hvilket specielt skal nævnes:

Fra Gunver Hirschprung en meget omfattende samling af breve, optegnelser, fotos med mere dækkende hendes virksomhed i perioden 1935 til 1962.

Fra Fangstkompaniet Nanok tilsagn om senere overførsel af kompaniets arkivalier.

Fra Birger Rosendahl supplerende materiale til faderens arkiv specielt vedrørende Jakob Danielsen.

Fra Sven Thostrup et meget spændende og personligt præget manuskript af Bendix Thostrup vedrørende Danmark-Ekspeditionens forløb.

Arktisk Institut har endvidere anskaffet ældre litteratur til fællesbiblioteket, følgende det princip, at Arktisk Institut indenfor de givne snævre økonomiske rammer anskaffer ældre arktisk litteratur, medens Dansk Polarcenter og Eskimologisk Institut står for anskaffelse af nyudgivelser indenfor fagområdet.

Fra enken efter Poul Kirk har Arktisk Institut modtaget restoplaget af en publikation: HOPE AND FOREFOOT LAND til anvendelse som instituttet finder det passende, samt en mindre bogsamling.

Fotosamlingen

Arbejdet med at sikre Jette Bangs fotosamling fortsættes. Sikringen foregår ved at omemballere negativerne i syrefri kuverter samt registrere oplysninger om negativernes bevaringstilstand til brug for evt. senere konservering og / eller duplikering. Hele samlingen gennemgås med henblik på vurdering af kopiering af udvalgte negativer.

Status for dette arbejde er pr. 1. februar 1998, at ca. 1000 billeder er omemballeret. Der er sket teknisk registrering samt motivbeskrivelse af ca. 400 billeder. Hele samlingen består af ca. 12.000 billeder, så dette meget vigtige arbejde er prioriteret højt og skal gennemføres snarest, idet billederne består af nitrat-negativer, der stadig nedbrydes.

Udover Jette Bangs fotosamling fortsætter registrering og teknisk vurdering af de ca. 40.000 øvrige billeder i Arktisk Instituts fotosamling. Dette arbejde er dog prioriteret lavere end arbejdet med Jette Bangs fotosamling. Der er planer om at oprette en fælles database for såvel Arktisk Instituts som Dansk Polar Centers billeder. Dette vil lette den fremtidige drift af fotosamlingen.

I årets løb er modtaget gaver i form af fotos. Samlingen er således blevet forøget med ca 1900 s/h positiver (heraf ca 1300 med tilhørende negativer), samt 500 farvedias.

Salget af billeder fra samlingerne har i 1997 været på 422 stk. til museer i ind- og udland, udstillinger, forlag i ind- og udland, til privatpersoner.

Andre aktiviteter

Arktisk Institut har fungeret som sekretariat for: Dansk-Grønlandsk Kulturfond, Ejnar Mikkelsens Mindefond, Scoresbysund Komiteen og A. Trolle og hustru B. Trolles Legat.

Økonomi

Arktisk Instituts driftsregnskab for 1997 er ikke afsluttet ved udarbejdelsen af denne årsberetning.

København den 18 februar 1998.

Jens Fabricius

Direktør